Falklandi háború (1982)

Az Argentína és az Egyesült Királyság között kirobbant fegyveres konfliktus az Atlanti-óceán déli részén, Argentínától keletre található Falkland-szigetek (Islas Malvinas) feletti hatalomért. Falkland-szigetek alatt két nagyobb (Kelet- és Nyugat-Falkland) és 776 kisebb szigetet értünk.

A szigetekért folytatott több évszázados vita azon alapul, hogy máig nincsen konszenzus arról, kik (spanyolok, portugálok, britek) fedezték fel elsőként a szigeteket. 1833-ban, nem sokkal Argentína függetlenné válását követően, a britek birtokba vették a szigeteket, elűzvén onnan az argentin lakosságot és azóta – a falklandi háborút leszámítva – folyamatos a brit fennhatóság. A második világháborút követően, az ENSZ létrejöttekor Argentína abban bízott, a világszervezet támogatásával érvényt szerezhet történelmi követelésének. Ez azonban nem történt meg, 1965-ben az ENSZ határozatban szólította fel Argentínát és Nagy-Britanniát a kérdés békés megoldására.

Az 1970-es évektől Argentínában szélsőjobboldali katonai kormányzás kezdődött. Az 1981 decemberében hatalomra jutott L. F. Galtieri tábornok – feltehetően azzal a céllal, hogy elterelje a figyelmet az egyre nyomasztóbb gazdasági nehézségekről és a kormányzattal szembeni súlyos emberi jogi vádakról – felszította a nacionalista érzéseket, és 1982. április 2-án 5000 fős hadsereggel lerohanta a Falkland-szigeteket. Az időpont kiválasztásában valószínűleg szerepet játszott a brit uralom fennállásának közelgő 150. évfordulója és a szigetek iránti látszólag gyengülő brit katonai és pénzügyi elkötelezettség is. A támadást követően a brit katonai és civil hatóságokat Montevideóba űzték, a mintegy 2000 szigetlakót pedig az argentin katonai kormányzó fennhatósága alá helyezték. A legtöbb latin-amerikai ország támogatta Argentínát, az ENSZ Biztonsági Tanácsa azonban Nagy-Britanniának kedvező határozatot fogadott el. Az argentin várakozásokkal ellentétben a Margaret Thatcher vezette konzervatív brit kormány gyorsan és határozottan lépett fel.

Április 5-én brit hajóraj indult a szigetek visszaszerzésére, április 25-én visszafoglalták Déli Georgiát, majd május 1-jén légitámadások kezdődtek a falkland-szigeteki argentin helyőrség ellen. Május 2-án elsüllyesztették a Belgrano argentin cirkálót, amelyen 300 katona vesztette életét. Má-

jus végére brit csapatok elfoglalták Darwint és Goose Greent, majd a június 11. és 14. közötti Port Stanley elleni támadást követően az argentin csapatok letették a fegyvert. A harcok során 256 brit és 746 argentin katona vesztette életét.

A háború politikai következményeként Angliában megnőtt Margaret Thatcher miniszterelnök népszerűsége (a katonai siker hozzájárult 1983-as újraválasztásához).

Argentínában megfosztották hatalmától a katonai juntát, és 1983 decemberében Raúl Alfonsín demokratikusan megválasztott elnök került hatalomra. Az esetleges argentin agresszió elkerülése érdekében Nagy-Britannia jelentős létszámú állandó helyőrséget vezényelt a szigetekre, és modern repülőgép-leszállópályát épített. A két ország közötti diplomáciai kapcsolatok csak nyolc év múlva álltak helyre.

Ennek ellenére a Falkland-szigetek hovatartozása körüli vita máig tart, sőt a 2000-es évek második felében a peronista argentin kormány új lendületet adott a diplomáciai csatározásnak. Az argentin álláspont szerint a Spanyolországtól való 1816-os függetlenedéskor a szigetek automatikusan a születő állam fennhatósága alá kerültek, Nagy-Britannia 1833-ban az érvényes nemzetközi jogi szabályozást megsértve foglalta el a szigeteket. A Falkland-szigetek 2002-ben nyerték el a ’brit tengerentúli terület’ státuszt, a 2013 márciusában tartott népszavazáson a szigetek 3000 fős, nagyrészt brit felmenőkkel bíró lakossága közel 100%-os arányban a brit fennhatóság mellett döntött. **(Lehoczki Bernadett)**